

Schwarz Dezsőné És Déri Antalné Kislányként

Ez a két nővérem, Rózsi (balra) és Piri (jobbra). 1909 körül készülhetett a kép Egerben.

Négyen voltunk testvérek. Én születtem 1915-ben. Bözsi 1910-ben, Rózsi 1908-ban, Piri 1906-os. Piri nagyon szép lány volt, csinos is volt. Piri mindig elszökött otthonról. Egyszer átszökött a

szomszédba, s akkor ott álltak tanácstalanul, hogy ki lehet ez a gyerek. Szép szőke kislány volt, aranyos és tudott már beszélni, csak azt nem tudta megmondani, hogy hívják, meg apukája kicsoda. És onnan jöttek rá, hogy azt mondogatta: "Mindig vasal, mindig vasal." És így akkor kitalálták, ha mindig vasal, akkor az csak a szabónak a gyereke lehet.

Ha visszagondolok, a gyerekkorom teljesen zavartalan volt. Nem volt semmi gond avval, hogy zsidók vagyunk vagy nem zsidók vagyunk. Voltak szomszédjaink, nagyon jó barátságban voltunk. Nem jártunk össze, de megvoltunk. Az iskolában meg volt mondva, hogyha szombat van, akkor helyettünk írják be az ellenőrzőkönyvbe a szöveget [lásd: szombati munkavégzés tilalma], és minden ment a maga szép útján. Minket senki az égvilágon nem bántott, annál is inkább, mert az édesapám nagyon tisztességes, becsületes iparos volt.

Volt cseléd. Mindenütt volt vidéki magyar lány, nálunk is volt. Ez akkor divat volt, ezt be kellett tartani, ez szabály volt. Vidékről jöttek a cselédek. Voltak, akik ajánlották, szóval, akik kifejezetten ezzel foglalkoztak [a cselédközvetítők], de általában nem így ment, hanem ismerősökön keresztül. A cselédek nem változtak gyakran, volt, aki több éven keresztül volt nálunk. De főleg az inasokra emlékszem, mert azok sokat segítettek. Ha anyuka nagyon el volt úszva valamivel, akkor segítettek. A vásárlásban vagy cipekedésben vagy valami.

Mindent, amit anyuka csinált, csinálta a cseléd is. Anyuka járt bevásárolni, de a cseléd ment vele, és segített cipelni. Anyuka főzött, a cseléd nem főzött, de segített. Megpucolta a zöldséget, a mosogatást is engedte anyuka. A takarítást is a cseléd csinálta. Naponta, úgy, ahogy kellett. Hely nem volt persze a lakásban, volt egy fészerszerűség, ahol a leány lakott.

Nagymosáskor a mosónő jött. Nem tudom megmondani, milyen gyakran volt, de az egy szertartás volt szintén, mert azt úgy kellett előkészíteni. Több napig tartott, valami rettentő, fantasztikus sok munka volt vele. A nagymosás nálunk az udvaron volt. Télen meg a konyhában. Volt mosókonyha, de ott nem lehetett, mert kevés hely volt, mert ott is aludtak inasok.